

ZAPÍSANÝ SPOLOK SLOVENSKÝCH A ČESKÝCH BÁBKAROV UVÁDZA: ZBOJNÍK A GAŠPARKO

Bratislavské bábkové divadlo

autorka recenzie: Dária Fojtíková Fehérová

predstavenie na festivale Dotyky a spojenia:

21. 6. 2023 v Martine

Zapísaný spolok slovenských a českých bábkarov uvádza: Zbojník a Gašparko

Ako osláviť rozdelenie spoločnej republiky než spoločnou spoluprácou? Divadlo Drak Hradec Králové a Bratislavské bábkové divadlo sa pokúsili spojiť tvorcov, interpretov aj dve protichodné postavičky, ktoré stelesňujú typické vlastnosti Slovákov a Čechov, Zbojníka a Gašparka. Vznikla inscenácia, určená najmä dospelým, ale aj nástročným, s primeraným vysvetlením československých dejín. Mladší sa zabavia na rozprávkových elementoch a jednoduchých vtípoch, no gro inscenácie spočíva v ironizovaní, ktoré si užije len divák, ktorý už pozná súvislosti.

Inscenácia beží v dvoch plánoch. Prvý je bábková hra o tom, ako sa Gašparko skamarátil so Zbojníkom, zradil ho, takmer ich obesili, utiekli do Čiech, Zbojník sa zamiloval a zachránil princeznú, Gašparko zachránil Zbojníka a všetci by mohli žiť šťastne, keby nebolo druhej inscenačnej roviny. Tou je spolupráca dvoch bábkových divadiel. Tá nejde tak hladko ako vzťah medzi bábkami. Kým dochádza k prestavbe bábkovej scény, medzi slovenskými a českými hercami dochádza k interakciám. Postupne sa ukáže, že navzájom neznajú svoje hyperbolizované národné vlastnosti, český turistický humor a slovenské romantické hrdinstvo. Konflikt sa môže skončiť len ukončením vzájomnej spolupráce a rozdelením hudobných nástrojov, rekvizít, kostýmov, bábok a násilným prerezaním kulís v pomere 2:1. A hoci ide o skrz-naskrz ironizujúcu inscenáciu, záverečný rozkol medzi slovenskými a českými hercami predsa len zamrzí.

V tejto inscenácii nejde o dynamické naháňačky alebo bitky. Rozprávanie je pokojné, obe postavičky dostanú svoj čas na to, aby sa predstavili. Gašparko ako český „vtipálek“ má ku všetkému komentár, každú vetu aj akciu dokáže zľahčiť a vďaka tomu sa mu podarí zachrániť aj zo život ohrozujúcej situácie, keď ich s Jánošíkom chcú obesiť. Na druhej strane Jánošík ako pravý romantický hrdina deklamuje básne slovenských romantikov a za svoje presvedčenie je ochotný aj položiť život. Ich spoločné interakcie a porovnávanie vzťahu k rovnakým podnetom je zdrojom komiky, napríklad keď Slováci preskakujú vatru a Jánošík si radšej opečie špekáčik a oheň zahasí prúdom moču. Medzi najvtipnejšie situácie patrí cesta zo Slovenska do Čiech, keď sa temné slovenské ostré hory na pozadí vymenia za veselú krajinku v štýle Jozefa Ladu.

Rozprávanie príbehu je pomalšie, ale všetko v ňom má svoje miesto, vtipy sedia a majú pointu. Nie je krutý, no nie je ani láskavý. Hovorí o tom, že nám to môže fungovať akokoľvek dobre, ale keď nebudeme ochotní sa počúvať a azda aj trochu tolerovať svoje nedostatky, napokon sa vždy rozídeme.